

Henkilökuvassa **Anton Panschin**

Betoni-lehden henkilögalleriassa on haastateltavana toimitusjohtaja **Anton Panschin** (s. 1983 Helsingissä).

”Yrittäjäläluonne, yritteliäs”, *Anton Panschin* kuvailee itseään ja jatkaa: ”Vaikka perheyrittys Saumalaaksoa ei olisi ollut, olisin varmaankin yrittäjä, rakentamisen sijasta ehkä autoalalla.”

Saumalaakso Oy:n Antonin isä *Boris Panschin* perusti kolmen kumppanin kanssa vuonna 1986. Anton oli tuolloin kolmevuotias.

”Isä oli ajautunut rakennusalalle alun perin tulkkikeikkojen kautta. Hän toimi venäjänkielen tulkkina Loviisan ydinvoimalatyömaalla, kun esimies pyysi hänet sinne työnjohtajaksi. Venäjänkielentaito oli kodin perua: isän vanhemmat olivat lähteneet toisen maailmansodan aikaan evakkoon Itä-Suomesta Raivolan alueelta. Isä syntyi sitten Helsingissä Pakilassa.”

Perheyrittäjätyössä työ näkyi myös kotona

Antonin ensimmäiset muistikuvat rakentamisesta liittyvät Lemminkäiseen: ”Muistan että ihailin yrityksen logoa ja olin ylpeä kun isä teki yhteistyötä niin siistin logon omistavan yrityksen kanssa.”

Muutenkin Saumalaakso oli tiiviisti osa Antonin perhettä: myös äiti työskenteli yrityksessä. ”Kesäisin mentiin kyllä viikonlopuksi mökille, mutta sielläkin vanhemmilla olivat työt mukana. Ihmettelin jo silloin miksi mennään mökille töihin.”

”Itse olen työn suhteen on-off -tyyppi. Kun teen töitä, teen niitä 110 lasissa. Mutta osaan olla myös tekemättä mitään, irtautumaan lomafiilikseen. Kun saumaustöitä 2000-luvun alussa tehdessäni sain talvella töistä lomautus-

lapun, pystyin ihan oikeasti olemaan lomalla. Lähtemään esimerkiksi Thaimaahan.”

Opiskelua työn ohessa

Antonin työura onkin edennyt Saumalaaksoissa kesätöistä toimitusjohtajaksi kaikkia töitä tekemällä: varastopoikana, autonkuljettajana, saumaajana, taloushallinnossa.

”Tykkäsin myös romplata autoja. 2000-luvun alussa hyppäsinkin viikonlopun tullen usein lentokoneeseen, lensin Saksaan hakemaan auton Suomeen. Kunnostin sen ja myin pienellä voitolla”, Anton kertoo.

Lukion jälkeen Anton kävi armeijan pitkän kaavan mukaan, ensin sotilaspoliisiksi ja sitten RUKkiin. Sen jälkeen jatkuivat työt Saumalaaksoissa, jossa hän siirtyi 2010 toimistopuolelle.

”Opiskelin työn ohessa taloutta ja suoritin merkonomitutkinnon. Viisi vuotta toimistolla antoi hyvän ja tarpeellisen kuvan siitä, mitä tapahtuu konehuoneen alla”, vuonna 2015 toimitusjohtajaksi nimitetty Anton kertoo. Isä-Boris on nyt hallituksen puheenjohtaja.

Helposti kipparoitava alus

Anton kertoo olevansa sikäli etuoikeutettu, että pääsi johtamaan helposti kipparoitavaa alusta, jossa oli huippurunko ja työnjohto ja asiat oli hoidettu hyvin.

”Olen voinut kokeilla ja toteuttaa omia erilaisia visioita esimerkiksi toiminnan tehostamisesta pelkäämättä että kaikki kaatuu, jos ne eivät onnistukaan. Onneksi, sillä itsesuojelu-

vaistoni taitaa olla aika vähäinen, toisin kuin vaikkapa 90-luvun laman yritysmaailmassa kokeneilla. He haluavat pitää tiukemmin kiinni siitä mitä on vaikeuksien jälkeen saavutettu”, Anton pohtii.

Saumareille koulutuspolku

Antonin omassa työn ohella kouluttautumisessa on vahva yhtäläisyys saumaajien koulutukseen: ”Edelleenkin ei näet ole instanssia, josta valmistuisi saumareita. Alalle päädytään pitkälti tuttuun houkuttelemalla ja työt opitaan käytännön kautta. Mestari-kisälli -toiminta on alalla aina ollut ja on edelleen vahva.”

Ensimmäinen askel saumaajan ammattitaidon osoittamiseen otettiin 2000-luvun alussa Saumaustyöryhmän kehittämällä saumari-passilla. Se kuitenkin hiipui pois, kun sitä ei ylläpidetty. Ajatus herätettiin kuitenkin henkiin ja 2016 alettiin kehittämään saumaustyökorttia yhdessä Työtehosteuran kanssa.

Saumaustyöryhmä näin mukaan rakennusalan ammattitutkintoihin. Ensimmäiset saumaustyökortit myönnettiin vuonna 2017 ja nyt niitä on myönnetty noin sata. Kurssin, johon kuuluu teoriapäivä, teoriakoe ja näyttökoe, on käynyt noin 150 henkilöä. Koulutusmäärä on varsin hyvä, sillä ammatikseen saumaavia saumareita on arviolta noin kolmisensataa.

Juuri nyt saumauskorttikoulutukseen on kokenut päivityksen: Suomen Laatusertifiointiry on pilottihankkeena kehittänyt rakenteiden saumaajien sertifikaatin. Sen ensimmäinen koulutus pidetään maaliskuussa.

1 Jos ja kun rakennuksen elinkaari on 150–200 vuotta, sen saumat on rakennuksen elinkaaren aikana uusittava normaalina huoltotoimenpiteenä monta kertaa. Juuri normaali huoltotoimenpide on se asenne, jonka Saumalaakso Oy:n toimitusjohtaja Anton Panschin haluaa juurruttaa jokaisen rakennuksen omistajaan.

”Valtavan tärkeää”, Anton vastaa kysymykseen mitä koulutus ja sertifiointi merkitsee. ”Se tarkoittaa lisäarvoa sekä tekijälle, työnantajalle että tilaajalle. Nuoret osaavat arvostaa saumaajan ammattia osana talonrakentajan ammattitutkintoa. Tekijälle tuo ammattiylpeyttä, kun hän hallitsee sekä työnsuorituksen että ymmärryksen siitä, minkä takia työ tehdään. Työnantajalle ja tilaajalle saumauskortti ja sertifikaatti ovat osoitus ammattitaidosta.”

Vastuunkantoa alan kehittämisestä

Molemmat Panschinit ovat olleet aktiivisesti kehittämässä saumausalaa. Saumausyhdistyksessä toimivat yhdessä urakoitsijat ja tavaran toimittajat, Julkisivuyhdistyksessä laajalti koko rakennusalan ammattilaisten kirjo.

”Saumaustöitä tekemässä on paljon yksinyrittäjiä ja muutaman kaverin yrityksiä. On ymmärrettävää, että heidän aikansa menee yrityksen pyörittämiseen. Saumalaakso on tarpeeksi iso, jotta aikaa ja mielestäni myös velvollisuus on tehdä työtä myös koko alan hyväksi”, Anton sanoo.

”Saumaamistietämystä olemme omalta osaltamme lisänneet muun muassa omalla RT-kortilla. Meillä on myös kotisivuillamme Opisto-otsikon alla vapaasti saatavissa runsaasti itse jalostamaamme saumaustietoa sitä tarvitseville.”

Tehdään sitä mitä osataan parhaiten

Saumalaakso työllistää reilut 60 henkilöä, liikevaihto lähenee 7 miljoonaa. Päätoimipaikka

on Helsingin Heikinlaaksossa. Vuonna 2017 perustetussa Turun toimipisteessä on reilut kymmenkunta asentajaa. Uusimmassa, Tampereelle perustetussa toimipisteessä ovat järjestelyt juuri meneillään.

Taloyhtiöiden uusintasaumaukset ovat Saumalaakson tärkein työllistäjä.

”Haluamme taloyhtiön näkökulmasta olla yhden tiskin palveluntarjoaja. Meillä on myös oma pieni maalausosasto ja korjausosasto, joka tekee esimerkiksi parvekekorjauksia. Oman johtajauran aikana ajatuksena on ollut keskittyä nimenomaan siihen mitä osaamme: haluamme olla paras saumausfirma. Se että pystymme tekemään siinä ohessa saumaukseen liittyvää pienimuotoista työtä, on palvelua”, Anton linjaa.

Anton korostaa saumaamisen olevan erikoisosaamista. Yleinen käsitys saumoista vessan tai keittiön silikonisaumojen uusimisenä onkin eri maailmaa kuin julkisivujen saumojen uusiminen, jossa työkaluina ovat porakoneet ja kulmahiomakoneet.

Saumojen uusiminen on normaali huoltotoimenpide

Antonin puheessa toistuva lause, elementtisaumojen uusiminen on normaali huoltotoimenpide, on periaatteessa selvä asia. Valitettavasti se monen taloyhtiön ja rakennuksen kannalta tehdään liian myöhään.

Esimerkiksi maalien tai pinnoitteen lohkeilemiseen tartutaan hanakammin, vaikka kyseessä on suurin piirtein samanarvoinen

2 Nykyään saan parhaat ajatukset juuri lenkkipolulla, jossa olen yksin ajatuksien kanssa”, Anton kertoo. Suorittajaluonteena olen tietysti vetänyt myös aika monta maratonia. Kuvassa huoltojoukot kannustamassa isää Helsinki City Marathonilla 2015.

asia. Maalien tai pinnoitteiden lohkeilu vain näkyy herkemmin.

Elementtisaumojen kestoikä riippuu sekä rakennuksen sijainnista, elementtisaumojen suunnittelusta että saumaustyön laadusta ja käytettävistä elementtisaumausrakenteista. Todellinen kestoikä voi Antonin mukaan vaihdella 10 ja 25 vuoden välillä. Uusintasaumausta tulisi ryhtyä suunnittelemaan, kun edellisestä saumauksesta on kulunut 10 vuotta, vanhojen saumojen halkeilua tai mikäli saumat alkavat kokonaan irrota paikoiltaan, tällöin tosin ollaan jo muutama vuosi myöhässä ja vesivuotojen riski alkaa olla ilmeinen.

”Nyt on alettu korjaamaan 2000-luvun alun rakennuksia. Kävin juuri tekemässä kuntoarvion 2009 valmistuneessa talossa. Kun kävelin pihalla, kiinnostunut asukas tuli kysymään, millä asialla liikun. Syyn kuultuaan hän sanoi että tähän on uusi talo, pitääkö saumojen jo miettiä.”

”Kyllä pitää, fiksu taloyhtiö arvioi tilanteen säännöllisesti. Tavallinen marssijärjestys saumojen korjaamisessa on valitettavasti edelleen se, että vasta vesivuoto herättää taloyhtiön.”

Saumojen kestoikä ei saumaussaumojen kehittyessä ole Antonin mukaan luvassa pidentymistä. Tiukentuneiden ympäristö- ja työsuojelumääräysten mukaiset saumaussaumot eivät näet ole yhtä kestäviä kuin aikoinaan käytetyt pcb ja lyijy. Uudispuolella iso syy saumojen usein lyhyempään kestoikään on kova kiire: tartuntapinnat eivät välttämättä ole puhtaat eikä saumauksen ajankohta ole työmaan aika-aulun takia paras mahdollinen.

Pcb tutkittava uusintasaumauksenkin jälkeen

Uusintasaumauksen teettäjälle on usein yllätys, että pcb- ja lyijypitoisuudet pitää aina tutkia myös jo uusituista saumoista. Koska pcb siirtyy materiaalista toiseen, se voi siirtyä elementistä saumaussaumassa, jossa ei alun perin pcb:tä ole ollut.

Toinen uusimisessa eteen tuleva yllätys voi olla päällesaukaus, jolloin vanha pcb- ja lyijypitoinen sauma on jäänyt rakenteeseen. Niitä tulee Antonin mukaan valitettavan usein ilmi.

Anton ihmettelee myös, että edelleen päällesaukaus on ikkunasaumojen osalta varsin yleistä. Ainoa perusteltu syy ikkunasaumojen päällesaukaukseen on hänen mukaansa se, jos tiedetään että ikkunat uusitaan muutaman vuoden kuluttua. ”Silloinkaan se ei ole korjaustoimenpide vaan laastari”, hän korostaa.

Pikamatkoilta maratoonariksi

Anton voinee kiittää perheellistymisestään, ainakin osittain, 2000-luvun alun lomautusta saumaustöistä. Vaimo on näet kotoisin Thaimaasta, jonne lomautusloma silloin suuntau-

tui. Perheessä on 10-, 7- ja 6-vuotiaat lapset. Omakotitalo on Vantaan Nikinmäessä.

Nuorempana Anton harrasti aktiivisesti yleisurheilua. Lukionkin hän kävi Mäkelänrinteen urheilulukiossa. Lajit olivat 200 metriä ja 400 metrin aidat. Urheilu-ura kuitenkin hiipui kun muut asiat alkoivat kiinnostaa.

”Vaikken ole niinkään kiinnostunut talon remontoinnista, havahtuin vuonna 2012 omaan elämäntaparemonttiin. Löysin silloin lenkkeilyn. Siitä nautin ja nykyään saan parhaat ajatukset juuri lenkkipolulla, jossa olen yksin ajatuksien kanssa”, hän kertoo.

”Suorittajaluonteena olen tietysti vetänyt myös aika monta maratonia”, Anton myöntää.

Anton Panschinin kotialbumi

2